

Tjänsteutlåtande

Till: Vård- och omsorgsnämnden

Katja Heljasvaara
Socialförvaltning
Datum: 2026-01-29
Diarienummer: VON 2026/0010

Svar på initiativärende väckt av Lars Frid (S) ”Beslutsdelegation avseende särskilt boende LSS”

Sammanfattning

Ett initiativärende väcktes av Lars Frid (SD), Anna Hamnström (VP) och Britt-Marie Rossiter (Mp) på Vård- och omsorgsnämndens sammanträde den 9 december 2025. Vård- och omsorgsnämnden beslutade att lämna ärendet för socialförvaltningens beredning på sammanträdet den 20 januari 2026. Initiativväckaren hänvisar till kritik som Justitieombudsmannen (JO) har riktad mot kommuner i flertal beslut gällande tidsbegränsning av beslut om LSS-insatser.

Initiativväckaren föreslår:

- Att nämnden beslutar att samtliga beslut om särskilt boende enligt LSS som fattas på delegation ska vara tills vidare.
- Att tidsbegränsade beslut endast får fattas i undantagsfall, och då av nämndens ledamöter, inte på delegation.
- Att individer som berörs av ett ärende där ett tidsbegränsat beslut övervägs ska ges möjlighet att föra sin talan inför nämnden innan beslut fattas.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

1. Avslå initiativärendet avseende ändring av gällande delegationsordning för Vård- och omsorgsnämnden avseende beslut om bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS.
2. Initiativärendet anses vara besvarad avseende den enskildes möjlighet att föra sin talan inför nämnden innan beslut fattas. Detta med motiveringen att den enskildes rätt att föra sin talan inför nämnden regleras i

förvaltningslagens 24 § förvaltningslagen (FL), 6 § LSS och 10 kap SOL.

Ärendet

Insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS

Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) kan beviljas till personer som omfattas av personkretsarna 1–3 enligt 1 § LSS, som har ansökt om insatsen och som har behov av insatsen, vars behov inte tillgodoses på annat sätt. Insatsen ska tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor enligt 7 § LSS.

I samband med prövning av rätten till insatsen görs även en bedömning av behovets varaktighet. Från prop. 1992/93:159 framkommer att insatserna skall vara varaktiga och samordnade. Det skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lättillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga till ett självständigt liv.

Delegation

Förslaget innebär en ändring av gällande delegationsordning och därmed begränsa förvaltningens beslutanderätt.

Enligt gällande delegation för Vård- och omsorgsnämnden, punkt 5.10, får enhetschef fatta beslut om bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS när:

- verkställighet sker inom ramavtal,
- kostnaden för en placering genom direktupphandling understiger 20 basbelopp,
- placering sker inom egen regi eller inom kommunens driftentreprenader.
- Enhetschefen har även rätt att fatta beslut om att förlänga nämndens beslut med högst 12 månader.

Den enskildes rätt att föra sin talan inför nämnden

Enligt 6 § LSS ska den enskildes självbestämmande och delaktighet säkerställas. Den enskilde ska därför, innan beslut fattas av nämnden, ges möjlighet att föra sin talan och yttra sig i ärendet, i den utsträckning som är möjlig och lämplig. Detta är förenligt med förvaltningslagens krav på kommunikation och rättssäker handläggning.

Den enskildes rätt att komma till tals framkommer även från den 10 kap socialtjänstlagen som hänvisar till förvaltningslagens bestämmelser som ska

tillämpas i alla ärenden hos nämnden som rör enskilda, även sådana ärenden där besluten kan laglighetsprövas enligt 13 kap kommunallagen: 10 § om parttillsyn, 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt, 25 § om kommunikation, 31 § dokumentation av beslut samt 32 § om motivering av beslut.

Förvaltningens slutsatser

Vid varje beslut om bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS görs bedömning om rätten till insatsen samt om den enskildes beslut ska gälla tills vidare eller tidsbegränsas. Varje beslut baseras på en individuell bedömning. När det görs en bedömning att det inte kan förutses någon förändring i den enskildes behov inom överskådlig tid, fattas det ett beslut som gäller tills vidare.

Tidsbegränsade beslut fattas om behovens varaktighet bedöms vara osäkert, om behovet bedöms kunna förändras eller om det finns särskilda omständigheter kring den enskildes situation. och endast i de fall där det finns konkreta individuella skäl.

Anledningar till att tidsbegränsade beslut fattas kan vara:

- Det kan visa sig att insatsen inte lämpar sig för individens behov. Exempelvis på grund av att personen kan ha andra svårigheter på grund av en psykisk funktionsnedsättning, psykiatriska diagnoser eller beroendeproblematik där andra stödformer kan tillgodose behovet på ett bättre sätt.
- Det finns osäkerhet ifall den enskilde kommer att ta emot stöd från personalen och om den enskildes stödbehov kommer vara omfattande över tiden. I sådant fall kan det hända att individen inte tar emot stöd alternativt visar sig ha ett mindre stödbehov än vid ansökningstillfället.
- Vid tiden när den enskilde ansöker om insatsen bostad med särskild service kan det finnas osäkerhet om insatsen är lämplig och kan tillgodose behovet. Ibland kan det visa sig att den enskildes behov skulle bättra kunna tillgodoses genom andra insatser.
- Förvaltningen har erfarenhet av att individens självständighet och funktionsförmåga kan utvecklas och förbättras genom en tid på bostad med särskild service för vuxna. I samråd med den enskilde kan mer lämpliga insatser erbjudas där självständigheten kan förstärkas.
- Att tidsbegränsa ett beslut kan bli aktuellt när den enskilda har beviljats bostad med särskild service för vuxna efter rättspsykiatrisk vård där

patienten har fungerat bra med de begränsningsåtgärderna som rättspsykiatrien har att tillgå men som saknas helt inom LSS.

- Det är vanligt att unga vuxna utvecklar förmågor efter att de flyttar hemifrån. Förvaltningen har noterat att många unga vuxna som inledningsvis haft ett stort stödbehov efter en tid klarar mer än vad utredningen visat och därför kan flytta till en mer självständig boendeform. Detta är en livsförändring som med stor sannolikhet påverkar behovet inom kort.

Tidsbegränsade beslut tas när tiden för beslutet löper ut, tillsvidarebeslut tas endast en gång. Statistiken kan därför bli missvisande. För närvarande löper drygt hälften av besluten tills vidare.

Konsekvenser av förändrad delegation gällande bostad med särskild service:

1. Förlängd handläggningstid som kan påverka den sökande negativt.
2. Merarbete för nämnden då antalet individärenden ökar.
3. Ett tillsvidarebeslut om bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS kan innebära svårigheten att bevilja andra stödinsatser.

Bilagor

1. Initiativärende beslutsdelegation avseende särskilt boende inom LSS, 2025-12-09.

Mona Bakhshi Poor
Socialdirektör

Josefin Bandh
Avdelningschef

Verification

Document ID 09222115557573262145

Document

_VON 2026_0010-04 Svar på initiativärende väckt av Lars Frid (S) "Beslutsdelegation avseende så
Main document
4 pages
Initiated on 2026-03-20 14:57:17 CET (+0100) by Katarina Jupén Morell (KJM)
Finalised on 2026-03-23 08:50:35 CET (+0100)

Initiator

Katarina Jupén Morell (KJM)
Österåkers kommun
Company reg. no. 212000-2890
katarina.jupenmorell@osteraker.se

Signatories

Mona Bakhshi Poor (MBP)
mona.bakhshipoor@osteraker.se
Signed 2026-03-23 08:50:35 CET (+0100)

Josefin Bandh (JB)
josefin.bandh@osteraker.se
Signed 2026-03-20 15:21:33 CET (+0100)

This verification was issued by Scrive. For more information/evidence about this document see the concealed attachments. Use a PDF-reader such as Adobe Reader that can show concealed attachments to view the attachments. Please observe that if the document is printed, the integrity of such printed copy cannot be verified as per the below and that a basic print-out lacks the contents of the concealed attachments. The digital signature (electronic seal) ensures that the integrity of this document, including the concealed attachments, can be proven mathematically and independently of Scrive. For your convenience Scrive also provides a service that enables you to automatically verify the document's integrity at: <https://scrive.com/verify>

